

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ

Інна Гриценюк,

старший науковий співробітник лабораторії професійної кар'єри

Інституту професійно-технічної освіти НАПН України

кандидат педагогічних наук, доцент

Для ефективного вирішення завдань, що стоять перед економічною модернізацією країни, потрібні фахівці якісно нового типу: професійно-компетентні, комунікабельні, конкурентоспроможні, готові до самостійної постановки цілей та їх творчому досягненні. Це висуває принципово нові вимоги до рівня розвитку і якості підготовки фахівців професійної освіти – майбутніх кваліфікованих кадрів. Підвищення уваги до проблем якісної підготовки фахівців в закладах професійної (професійно-технічної) освіти є об'єктивною потребою сучасного освітнього процесу і виробництва [1, с. 3]. Інноваційний розвиток освіти вимагає використання нових технологій навчання (проєктних технологій), що дозволяють забезпечити готовність випускників до професійної діяльності, що володіють професійними компетенціями, до складу яких входить підприємницька компетентність.

Теоретичне дослідження показало, що тенденціями розвитку системи професійної освіти на сучасному етапі є: високий рівень затребуваності професійної освіти, стійка потреба суспільства і виробництва у майбутніх кваліфікованих кадрах; доступність, варіативність і практико орієнтованість освітнього процесу; послідовне вдосконалення змісту, технології і термінів навчання; розробка різних моделей інтеграції професійних освітніх програм технічної, економічної професійної освіти; формування нових вимог до особистості фахівця із професійною (професійно-технічною) освітою, обумовлених необхідністю підготовки до життя в швидко мінливих умовах високотехнологічного виробництва, інформаційного суспільства, в тому числі з урахуванням міжнародних тенденцій; посилення загальнонаукової, професійної, управлінської підготовки, сприяє розумінню закономірностей, взаємозв'язків

фактів і явищ, характерних для майбутньої професійної діяльності, яка забезпечує професійну мобільність фахівця [1, с. 9].

А.Е. Гуткевич, С.Л. Єрьоміна [2] виділяють перелік основних компетенцій підприємця в сфері професійних проєктів: 1) планування та організації роботи в команді: складає довгострокові плани роботи команди, вірно розподіляє зусилля при роботі з декількома учасниками команди, чітко ставить цілі на кожному етапі роботи команди, аналізує результати роботи на кожному етапі, на цій основі планує подальшу діяльність роботи в команді; 2) орієнтації на результат: самостійно ставить перед собою складні цілі, постійно підвищує планку вимог до себе, завзято і наполегливо долає труднощі, домагається досконалості, прикладає зусилля для отримання результату високої якості, приймає особисту відповідальність за результати; 3) комунікації і ділового спілкування: при викладі інформації чітко, ясно і послідовно доносить свої ідеї, вміє встановлювати контакт з людьми різного типу, аргументовано відстоює свою точку зору, ефективно працює з запереченнями; 4) розуміння бізнесу: добре знає специфіку ринку креативних ідей, використовує в своїй роботі інформацію про дії конкурентів і тенденції ринку і науково-технічного прогресу, розбирається в особливостях бізнесу, має цілісне уявлення про підприємницькі проєкти, мислить в термінах комерційної вигоди.

Поряд з професійними компетенціями (знання в області економіки, бізнесу, фінансів та ін.) і особистісними (прагнення до досягнення успіху, ініціативність, самостійність в постановці цілей) автори вказують на важливість соціальних компетенцій [1] (вміння працювати в команді, взаємодіяти з іншими людьми, співробітництво тощо).

Результати аналізу виконання та захисту курсових і дипломних проєктів показали позитивну динаміку зростання рівня оволодіння підприємницькою діяльністю (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень сформованості підприємницької компетентності у майбутніх кваліфікованих кадрів

Рівні оволодіння	2018		2019		2020	
	Курсов. проєкт	Диплом. проєкт	Курсов. проєкт	Диплом. проєкт	Курсов. проєкт	Диплом. проєкт
Репродуктивний	44,6	18,9	39,6	12,2	37,5	10,4
Евристичний	42,4	65,7	47	71,8	48,7	72,8
Креативний	13	15,4	13,4	16	13,8	16,8

За даними, наведеними у таблиці 1, можна судити про позитивну динаміку сформованості підприємницької компетентності у майбутніх кваліфікованих кадрів. Отже, виходячи в професійну діяльність, молодому підприємцю доводиться проходити професійно-предметну і соціальну адаптацію. Соціальна адаптація полягає в розвитку соціальних якостей (узгодження і взаємодії з іншими людьми, співпраці, взаємодопомоги, спілкування і взаємодії в процесі праці, прийняття спільних рішень). Цей процес протікає особливо складно для молодого фахівця, оскільки розвиток названих якостей не включене в освітній процес і зміст освіти. Тому для вирішення цієї проблеми доцільно використовувати засоби проєктної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Сулаева Е.П. Формирование предпринимательской компетентности у студентов техникума: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / ФГБОУ ВПО «Шуйский государственный педагогический университет». Шуя, 2011. 347 с.

2. Ревин И.А., Цыбулевская Д.Л. Развитие предпринимательских компетенций у студентов технического ВУЗа // Современные проблемы науки и образования. – 2015. – № 2-1.; URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=19415> (дата обращения: 05.02.2021).

3. Кравець С. Г. Психолого-педагогічні основи проєктної діяльності майбутніх кваліфікованих робітників / С. Г. Кравець // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук. праць / редкол.: В. О. Радкевич (голова) та ін. Київ, 2016. – Вип. 11. – С. 44–54.